

38
Warszawa, dn. 6.XI.1947 r.Protokół przesłuchania świadka

Warszawa dnia 6.XI.1947 r. Członek Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Warszawie p.o. Sędzia Halina Werenko, działając na mocy dekretu z dnia 10.XI.1945 r. o Głównej i Okręgowych Komisjach Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce /Dz.U.R.P.nr.51 poz.293/, przesłuchiwała niżej wymienionego w charakterze świadka bez przysięgi. Po uprzedzeniu świadka o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie i o treści art.107 i 115 k.p.k. świadek zeznał co następuje :

Omię i nazwisko	Seweryn Andrzejewski
Imiona rodziców	Engelbert i Malwina z d.Czerniewska
Data urodzenia	15.XI.1880 r. w m.Telsze na Litwie
Wyznanie	ewangelicko-ref.
Miejsce zamieszkania	Warszawa ul.Chałubińskiego nr.4
Narodowość i przynależ.pań.	Polska
Wykształcenie	inż.komunik.
Zawód	Przewodniczący Rady Komunikacyjnej w Ministerstwie Kom.

W czasie powstania Warszawskiego mieszkałem w bloku Spółdzielni Mieszkaniowej Inżynierów Komunikacji przy ulicy Adama Pługa 1/3 w Warszawie. Od dnia 1.VIII 1944 r. przebywałem przeważnie w piwnicy domu i mając małe pole widzenia nie byłem zorientowany w przebiegu akcji powstańczej. Najbliższy ośrodek oporu powstańców mieścił się przy ulicy Wawelskiej 60. Po raz pierwszy żołnierze niemieccy przyszli do naszej kamienicy w dniu 5.VIII.lub 6.VIII.1944 r./daty dokładnie nie pamiętam/ by nas wyprowadzić. Oddział ten składał się z "Ukraińców" brygady Kamińskiego, wtargnął na podwórko przed południem dnia 5.VIII. lub 6.VIII. 1944 r. i zaczął strzelać w kierunku domu przy ulicy Mianowskiego 15. Jednocześnie padł rozkaz opuszczania mieszkań i piwnic. Wychodzącą ludność cywilną rewidowano w bramie domu. Odbierano kosztowności: zegarki, nie szczędząc popychań i krzyków. Znacznie później dowiedziałem się, że inżynier Szyperko i były oficer armii rosyjskiej Krukowski zostali zabici przez Ukraińców w piwnicy z powodu pozostania tam pomimo rozkazu wyjścia. Po dokonaniu rewizji poprowadzono grupę naszą ul.Mochnackiego i Grójecką na Zieleniak. Podczas drogi waleśające się po ulicach grupki Ukraińców, przeważnie pijanych odbierały resztę mienia przechodzącej ludności. Na Zieleniaku zastaliśmy zgromadzoną ludność cywilną w liczbie kilku tysięcy przeważnie z Ochoty.Słyszałem, że niektóre grupy ludności cywilnej przebywały tu już od 3.VIII.1944 r. Na Zieleniaku oficerów niemieckich nie widziałem poza jednym wypadkiem, gdy przyjechał jakiś generał, jak ogólnie mówiono Kamiński. Jak mi opowiadano przemawiał

S. Kamiński
strona: 0040

on do zgromadzonych, że "najlepiej byłoby i dla nas i dla was, aby was wszystkich wystrzelać, lecz za dużo was jest". Na Zieleniaku wszyscy koczowali pod gołym niebem, najbliższy kran z wodą znajdował się po przeciwnej stronie ulicy Grójeckiej, dokąd Ukraińcy wypuszczali pojedyncze osoby. W dniu 6.VIII.1944 r. kran przestał działać, woda się skończyła. Apropozycja Zieleniaka była nieorganizowana, raz przyprawiono parę krów, które zabito, a ludność rzuciła się do rozrywania mięsa, o które toczył się formalny bój; pozwolono też kilku osobom kopać kartofle na sąsiednich działkach. Zebrana ludność pozbawiona była żywności. Pomocy sanitarnej nie było. Widziałem parę noworodków, które przyszły na świat w okropnych warunkach sanitarnych na terenie Zieleniaka. Ludność była stłoczona na niewybrukowanej części Zieleniaka. Nowo przybywające grupy ludności zwiększały zagęszczenie. W nocy 7 lub 8.VIII.1944 r. wszyscy leżeli pokotem, tak iż została wolna tylko mała dróżka dla wartowników. Na niezajętej połowie Zieleniaka formowano grupy ludności obcych narodowości n.p. rosyjskiej i niemieckiej. W dniu 8.VIII.1944 r. wieczorem udało mi się razem z kilku Polakami przyłączyć się do takiej grupy i wyjść z nią z Zieleniaka. Wyprowadzono nas na Okęcie, a następnie do Pruszkowa, skąd wywieziono pociągiem do Łowicza. Transport Polaków przebywających na Zieleniaku, jak sądzę wyszedł na drugi dzień po naszym odejściu. Na tym protokół zakończono i odczytano.

Seweryn Andrzejewski
/Seweryn Andrzejewski/

Członek Okręgowej Komisji

po. Sędzia

Halina Werenko
/Halina Werenko/